

Одличан резултат који су напредњаци постигли на превременим изборима, у три општине, учинио је да се СНС и званично може устоличити као главна странка српске опозиције. Одакле тако добар резултат и шта се даље очекује од новог лидера опозиције?

СНС је, најпре, искористио све предности "познатости без багажа". Томислав Николић и Александар Вучић, још од раних деведесетих, делују на политичкој позорници Србије, па су као политичари постали изузетно препознатљиви у овдашњем јавном мњењу. Са друге стране, њихова странка је званично основана тек у октобру 2008, тако да она једноставно нема "репове", у виду злоупотреба или превара. Напредњацима се може штошта замерити из њихове личне политичке прошлости. Али, они увек могу кривицу за своје поступке да пребаце на свог бившег страначког шефа, Шешеља и на његова ауторитарна наређења. Напредњаци су истовремено деловали као неко нов и неоптерећен рђавом прошлошћу, али и као неко ко је довољно искусан да се од њега могу очекивати јасни политички успеси. То су потврдила и прва истраживања јавног мњења, која су показивала да странка може да узме чак 20 посто гласова. Пошто "ништа тако добро не успева као успех", странка је привукла и активисте, и бираче.

Друга предност напредњака била је њихов уопштен политички програм и веома "питка" страначка прича. Њихов програм је изложен у Десет принципа политичког деловања, једном кратком документу који ништа посебно не каже, али који и никога посебно не узнемирава. Тај документ се углавном састоји од општих места наше "мејн-стрим" политике: "И Косово и Европа", "И Русија и ЕУ", "и Срби ван Србије и националне мањине у Србији", "борба против корупције", "правна држава", "модерна војска", "успешна привреда", "социјална правда", "децентрализација"... [\[1\]](#) Од свих наших парламентарних странака, једино ЛДП не би потписао такав програм. То најбоље показује ширину Програмских принципа СНС, али и њихову уопштеност. Такође, изјаве Николића и Вучића биле су одмерене, начелне и, опет, уопштене. Поучени ранијим искуством, када су често, по наредби или сопственој иницијативи, изазивали део јавности, они су сада сасвим напустили сваку проблематичну реторику. Њихове изјаве биле су пажљиве и "конструктивне", тако да су се без тешкоћа уклапале у такмичарско-европску нарацију, коју практикује Демократска странка и њени помагачи.

Трећа предност СНС, а уједно је и најважнија, била је престанак сатанизације од стране еврореформских медија. Николић и Вучић, наравно, нису постали љубимци Б92 или Блица: Чедомира Јовановића, једноставно, нико не може истиснути из срца тих медија. Али, након одвајања од СРС, Николић и Вучић више нису били предмет најгорих напада и клевета. Треба се само сетити како је некада, рецимо, Б92 извештавао о Николићевим скуповима, и то упоредити са данашњим извештавањем те станице, па схватити колика се драстична промена догодила. Некада је са Николићевих скупова у први план извлачено само оно што је бизарно, глупо или компромитујуће, док је све што је важно изостављано. Ако би дошло педесет хиљада пристојних људи, репортер их не би ни поменуо, али би зато петорица крезубих пијанаца са кокардама били усликани са свих страна. Али извештавање Б92 са промотивних скупова напредњака, током недавне кампање за превремене локалне изборе, одједном је постало до непрепознавања коректно, озбиљно и посвећено. Николић и његови страначки другови по први пут су третирани као нормална људска бића и политичари, а не као чудовишта која у поноћ добијају очњаке и крећу у лов на децу.

Та промена односа еврореформских гласила према Николићу и Вучићу (а таква гласила покривају највећи део нашег медијског неба) била је тако брза као да је неко окренуо прекидач. "Да се не лажемо", прокоментарисао је ову необичну појаву Ђорђе Вукадиновић, "у Србији, а и шире, такве опозиције, тј. са сличним третманом, нит' је било, нит' ће скоро бити. А чињеница да је Николићев медијски статус у овом тренутку бољи чак и од Тадићевог, говори много већ само по себи" [\[2\]](#). Ко мисли да у овим речима има претеривања, нека погледа саопштења еврореформских идеолошких комитета – тј. сајтове "Пешчаника" и "Е-новина". Главна мета њихових проклињања и идеолошких вуду-ритуала јесу и даље Црква, Коштуница и осамдесетогодишњи Добрица Ћосић, док Тадић и Јеремић уживају третман који је у распону од критике "мангупа из сопствених редова", до осуде деловања "опасних ренегата евроатлантизма и људскоправизма". Николића и Вучића, међутим, нико и не помиње – као да се највећа "националистичка" странка овде не зове СНС, већ ДСС, и као да агенције прогнозирају да ће на изборима Добрица Ћосић добити 30 посто гласова, а не Николић и Вучић.

Након избора у Земуну, Вождовцу и Косјерићу, међутим, такве предности напредњака више нису одрживе. Они ће преузети управу над најмање једном општином, а тиме директно ући у језеро највеће корупције из којег је тешко не напити се (или макар не сркнути). Дobar део активиста и руководства СНС ушао је у ту странку не због некакве оригиналне и привлачне политичке идеје и не због месијанске харизме Николића и Вучића, већ због оних 20-30 посто гласова, колико су агенције, од самога почетка, давале напредњацима. А са толико гласова удео у власти је више него зајамчен. У Србији, међутим, бити гладан власти не значи бити жељан акције, већ, нажалост, бити жедан новца и привилегија. Отуда, досадашња чистоћа СНС од сваке корумпираности, извесно је, неће предуго потрајати. Смео бих се чак опкладити да ће до парламентарних избора и ова странка стићи да има неку корупционашку аферу. Тиме ће и она изгубити

досадашњи ореол "нове" и "неупрљане" политичке снаге.

И програмска прича напредњака неће више моћи да буде тако уопштена и необавезујућа као до сада ("мир у свету и озонска рупа"). Од водеће странке опозиције једноставно ће се много упорније захтевати конкретни одговори: хоћемо ли да наставимо да пузимо пред бриселском бирократијом, или тај обред бескрајног самопонижавања заиста "нема алтернативу"? Да ли је робовање транзиционим тајкунима и ММФ-у "најбољи живот" који Срби смеју да очекују? Докле наше главе, и главе наше деце, треба да буду стегнуте менгелама чији један зуб чине грађанистичке и денацификаторске НВО, а други зуб евроатлантски и меко-окупацијски медији, менгелама које ће, очигледно, наставити да се стежу све док се сви, као народ, не одрекнемо своје "геноцидне прошлости", не признамо да је Косовска битка само мит, и не обећамо да више никад нећемо ићи у цркву или писати ћирилицом? Таква и друга питања постављаће напредњацима како опозициони бирачи, тако и опозиционе странке, јер се данас у Србији не може бити у опозицији, а немати какав-такав одговор на ова и друга суштинска питања наше националне политике, економије и културе.

Коначно, и медени месец напредњака и еврореформских медија мораће се привести крају. Једноставно, није природно да су главни јавни непријатељи наших евроатлантиста осамдесетогодишњи писац и тридестогодишњи министар спољних послова, док су они који могу да доведу до стварне смене власти само драга, "конструктивна" и "поштована" опозиција. Није природно да се на Б92 или у Блицу термин "опозиција" практично односи само на ДСС и СРС, није природно да у тим медијима највећа, и зато по евроатлантску власт потенцијално најопаснија опозициона странка има најбољи и најповлашћенији третман. Из таквог третмана се, наравно, ништа велико не може закључити. Али, ако таква дефиниција "пријатеља" и "непријатеља" код наших евроатлантиста остане на снази, неки закључци ће се ипак морати извући сами по себи.

Србија је са напредњацима добила велику странку. Али, велику странку не чини великом само један добар резултат. Она је велика по људима и идејама који је чине, као и по снази и упорности да се те идеје остваре. Николић и Вучић су добили животну шансу да нешто стварно промене у српској политици. Но, нема ни великих идеја, нити великих промена, без истинске самосталности у мишљењу и делању. Николић и Вучић су побегли од једне врсте зависности и потчињености. Али, ако су то бекство морали да плате уласком у неку другу врсту зависности, онда је то бекство помало прескупо плаћено. Политика подразумева игру са демонским силама, упозоравао је Макс Вебер. Све док их успевамо држати под контролом, или макар на дистанци, имамо шансу на успех. Али, ако им се подамо, ако постанемо њихове играчке, те исте демонске силе одвући ће нас право у пакао. Хоће ли то бити судбина и напредњака, или ће они ипак надмудрити наше "бесове", од одговора на то питање зависиће, вероватно, и судбина целокупне српске

"Напредначко чудо": дан после

Пише: Слободан Антонић
четвртак, 11 јун 2009 22:40

националне политике у времену које нам предстоји.

---

[1] <http://www.srpskanaprednastranka.org/o-nama/2008-12-13-14-59-39.html>

[2] <http://www.nspm.rs/politicki-zivot/covek-broj-2-ili-radikalno-trulo.html>